

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เล่ม ๙

ชุดประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองปทุมธานี

ปทุมบันฑิฑัณธ์รัก

นางภาวดี แก้วเหลา

โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองปทุมธานี มีจำนวน ๙ เล่ม เล่มนี้เป็นเล่มที่ ๙ เรื่อง ปทุมนันท์ที่ฉันรัก จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อผู้อ่านจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม สถานที่ สำคัญทั้งภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ รวมทั้งบุคคลสำคัญที่บำเพ็ญประโยชน์เสียสละ ต่อส่วนรวมในท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น จึงเหมาะที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า ติดตาม เรื่องราว เพื่อให้ได้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รู้อดีต รู้ปัจจุบัน เพื่อสร้างสรรค์อนาคตที่ เข้มแข็งให้แก่ปทุมธานี

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้ข้อมูลรวมทั้งชี้แนวทาง และช่วยแก้ไขปรับปรุงจนทำให้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองปทุมธานี เล่มที่ ๙ เรื่อง ปทุมนันท์ที่ฉันรัก จักก่อประโยชน์แก่นักเรียนในจังหวัดปทุมธานี และผู้สนใจศึกษา โดยทั่วไปจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าในศักยภาพของจังหวัด ที่ตนเองอาศัยอยู่ อันจะส่งผลต่อความรัก ความภูมิใจในท้องถิ่นตน และร่วมกันพัฒนา จังหวัดปทุมธานีให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

ภาวดี แก้วเหลา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
คำแนะนำการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม	ค
จุดประสงค์การเรียนรู้	ง
ปทุมพันธ์ที่ฉันรัก	๑
ประวัติการก่อตั้ง	๒
สภาพภูมิศาสตร์ทั่วไป	๔
โบราณสถานและแหล่งเรียนรู้	๗
วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น	๒๐
ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒๓
บุคคลสำคัญ	๒๙
สรุปเรื่องราวสำคัญ	๓๒
คำศัพท์น่ารู้	๓๓
คำถามท้ายเล่ม	๓๔
เฉลยคำถามท้ายเล่ม	๓๖
บรรณานุกรม	๓๗
ประวัติผู้จัดทำ	๓๘

คำแนะนำในการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองปทุมธานี เล่มที่ ๙ เรื่อง ปทุมนันท์ที่ฉันรัก ผู้อ่านสามารถศึกษาและค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการอ่านเพื่อสร้างนิสัยรักการอ่าน โดยการปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ผู้อ่านต้องอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้โดยละเอียด เพื่อจะได้ทราบแนวความรู้ในเล่ม
๒. ผู้อ่านต้องศึกษาหนังสือเล่มนี้จนจบเล่ม
๓. หลังจากศึกษาหนังสืออ่านเพิ่มเติมจบเล่มแล้ว ให้ตอบคำถามท้ายเล่ม
๔. ผู้อ่านสามารถตรวจคำตอบด้วยตนเอง แล้วประเมินผลคะแนน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อผู้อ่านศึกษาหนังสือชุด ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองปทุมธานี เล่มที่ ๙ เรื่อง ปทุมนันท์ที่ฉันรัก ผู้อ่านสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้ได้

๑. อธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับการก่อตั้งโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง”

วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม จากอดีตถึงปัจจุบันได้

๒. ยกตัวอย่างสถานที่สำคัญที่มีในโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” ได้

๓. อธิบายประวัติโดยย่อของบุคคลสำคัญของโรงเรียนปทุมธานี

“นันทมนิบำรุง” ได้

๔. ยกตัวอย่างภูมิปัญญาท้องถิ่นโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” ได้ถูกต้อง
เหมาะสม

๕. อธิบายความรู้สึกที่ดีอันมีต่อโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง”
ได้อย่างเหมาะสม

ปทุมธานีที่ฉันรัก

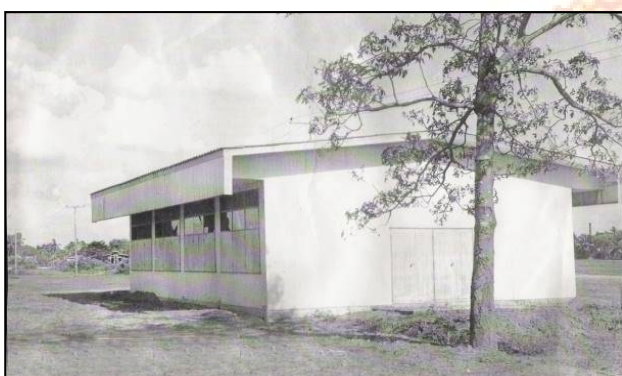

โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนีบำรุง” เป็นโรงเรียนที่เก่าแก่แห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี เปิดการสอนมาเป็นเวลา ๘๒ ปี ก่อตั้งโดยพระครูนันทมนี (มะลิ ปิณฑิโต) ท่านเจ้าคุณพระรามัญมุนี องค์ปฐมอาจารย์ฝ่ายรามัญ แห่งลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันเปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ เป็นโรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียนโดยประมาณ ๘๐๐ คน ได้ผ่านการประเมินโรงเรียนต้นแบบ ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนในฝัน โรงเรียนดีประจำอำเภอ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และได้รับโรงเรียนพระราชทาน ระดับมัธยมศึกษาขนาดกลาง ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ยึดมั่นสร้างเยาวชนเพื่อให้เด็กเป็นคนดี เก่ง มีความสุข ตามเอกลักษณ์ ไหว้สวย แต่งกายดี วจีไพเราะ และอัตลักษณ์ โรงเรียนที่ปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนมีจิตสาธารณะรู้จักช่วยเหลือคนพิการ จากกิจกรรมซ่อมรถเข็นคนพิการตามโครงการร่วมมือไทย-ญี่ปุ่น พร้อมสืบสานการละเล่นกลองยาวที่ได้รับถ้วยรางวัลพระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปี ๒๕๕๓ ประเภทกลองยาวประยุกต์ อันเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

๑. ประวัติการก่อตั้ง

อาคารเรียนหลังแรก

โรงฝึกงาน

สนามกีฬา

ในอดีตโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” เป็นโรงเรียนประจำอำเภอบางกะดี จังหวัดปทุมธานี มณฑลอยุธยา อยู่ในบริเวณวัดบางหลวงนอก ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ โดยพระครูรามัญมณี (มะลิ ปั่นติโต) สอนถึงชั้น ป.๗ (ม.๓)

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ โรงเรียนสามารถเปิดสอนได้ถึงระดับ ม.ศ.๓ (ม.๖) ขณะนั้นโรงเรียนมี เนื้อที่ ๖ ไร่ ๒ งาน ซึ่งคับแคบ ไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ โรงเรียนจึงไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ นายมงคล รูปกระจ่าง ครูใหญ่ในขณะนั้น ได้ย้ายโรงเรียน มาสร้างไว้ในที่ดินของศาลเจ้าพ่อป่าสะแก ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย อนุญาตให้เช่าที่ดินเพียง ๕ ไร่ ๕๗ ตารางวา ก่อสร้างอาคารเรียน แบบ ๒๑๖ ก. คุณจรรยา กุวานนท์ นายกสมาคมศิษย์เก่าได้พยายามแก้สัญญาเช่าจากระยะเวลา ๑๐ ปี มาเป็น ๓๐ ปี จนสำเร็จ โรงเรียนจึงขอเช่าต่อโดยให้ทำสัญญาใหม่ และขอใช้ที่ดินของศาลเจ้าพ่อป่าสะแกฝั่งตรงข้ามกับโรงเรียน เนื้อที่ ๑๓ ไร่ ๓ งาน ๘๖ ตารางวา เป็นสนามกีฬาโรงเรียนจนถึงปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี
ประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารเรียน ๒๑๖ ก.

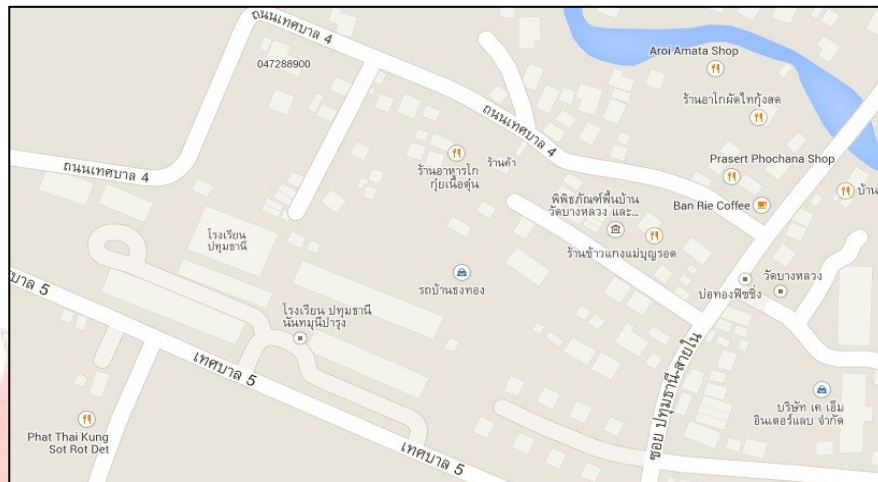
อาคารเรียน ๑ โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง”

ปี พ.ศ.๒๕๑๘ สภาพอาคารเรียนทรุดโทรมจะไม่ปลอดภัยแก่นักเรียน จึงห้ามใช้
อาคารเรียนหลังเก่า และกรมสามัญศึกษาได้อนุมัติเงิน จำนวน ๒๖๐,๔๐๐ บาท ให้สร้าง
อาคารเรียน โรงเรียนจึงได้ย้ายนักเรียนมาเรียนที่อาคารเรียนชั่วคราวที่สร้างในที่ดินของ
ศาลเจ้าพ่อป่าสะแก ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๑๘ จากเงินงบประมาณ ๑๕,๐๐๐ บาท
เพื่อใช้เป็นสำนักงานของโรงเรียนชั่วคราว

เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๑๘ ฯพณฯ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีได้มา
เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารเรียน อาคารเรียนแบบ ๒๑๖ ก. จำนวน ๑ หลัง
๑๖ ห้องเรียน ซึ่งปัจจุบันคืออาคารเรียน ๑ ทั้งนี้จากการประสานงานและติดต่อโดย
คุณจรรยา กุวานนท์ นายกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนในสมัยนั้น

๒. สภาพภูมิศาสตร์ทั่วไป

แผนที่โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง”

อาณาเขตที่ตั้ง

โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” ตั้งอยู่เลขที่ ๕๔ หมู่ ๒ ถนนเทศบาล ๕ ตำบลบางหลวง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ชุมชนบ้านคลองบางหลวง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	สนามกีฬาอเนกประสงค์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	วัดบางหลวง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	หมู่บ้านทศชัยวิลล่า

ข้อมูลพื้นฐาน

มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๓ ไร่ ๓ งาน ๔๓ ตารางวา แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็น อาคารเรียน และอาคารประกอบ มีเนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๕๗ ตารางวา ประกอบด้วย อาคารเรียน ๔ หลัง โรงฝึกงานอุตสาหกรรม-คหกรรม ๒ หลัง หอประชุม ๑ หลัง อาคาร อเนกประสงค์ไทย-ญี่ปุ่น ห้องนํ้านักเรียน ๓ หลัง บ้านพักครู ๘ หลัง บ้านพักภารโรง ๑ หลัง และอีกส่วนเป็นสนามฟุตบอล และสนามกีฬาอเนกประสงค์ มีเนื้อที่ ๘ ไร่ ๓ งาน ๘๖ ตารางวา

- ✚ เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖
- ✚ จำนวนห้องเรียน ๒๖ ห้องเรียน
- ✚ จำนวนนักเรียนทั้งหมด ประมาณ ๘๐๐ คน
- ✚ จำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน ๖๓ คน

สภาพชุมชน

โรงเรียนอยู่ในพื้นที่ที่เป็นเขตปริมณฑลใกล้กรุงเทพฯ ประชากรไม่แออัด มีทั้ง ชุมชนดั้งเดิม และชุมชนที่ย้ายเข้ามาใหม่ รอบบริเวณโรงเรียนมีพื้นที่ทำสวน โรงงาน อุตสาหกรรม และแหล่งเรียนรู้ มีสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ อาชีวศึกษา สถานที่ราชการ ตลอดจนมีวัดที่เป็นศูนย์รวมของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของ ชนชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายมอญ

อาชีพหลักของชุมชน

รับจ้าง เกษตรกร เนื่องจากเป็นแหล่งเกษตรกรรม ทั้งทำนา ทำสวนผัก ทำสวน ผลไม้ และแหล่งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

ศาสนาและประเพณี

ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จัก โดยทั่วไป คือ ประเพณีสงกรานต์ แห่ทางหงส์-ธงตะขาบ กวนข้าวทิพย์ งานประเพณี ศาลเจ้าพ่อดอนปิ๊ญ พิธีไหว้ครู-ครอบครู โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง”

สัญลักษณ์ของโรงเรียน

สัญลักษณ์ของโรงเรียน เป็นรูปดอกบัวสัตตบงกช มีเสมาบนดอกบัว ที่ก้านบัว มีแถบ ครีวงกลม ปลายพลั่ว จารึกชื่อ ปทุมธานี “นันทมนิบำรุง”

อักษรย่อ

น.น.

สีประจำโรงเรียน

เหลือง – แดง

คติพจน์

สจจเว อมตา วาจา “คำสัตย์แล เป็นวาจาไม่ตาย”

คำขวัญ

เรียนเด่น เล่นดี รักศักดิ์ศรี มีวินัย

เพลงประจำสถาบัน

มาร์ชนันทมนิ มาร์ชเหลืองแดง คืบสู่เหย้า
และอาลัยเหลืองแดง

อัตลักษณ์ของโรงเรียน

ไหว้สวย แต่งกายดี วจีไพเราะ

เอกลักษณ์ของโรงเรียน

ช่วยเหลือคนพิการ สืบสานการละเล่นกลองยาว

๓. โบราณสถานและแหล่งเรียนรู้

ศาลาหลวงปู่รามัญมณี

ผู้ก่อตั้งโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนีบำรุง”

รูปหลวงปู่รามัญมณี

ศาลาหลวงปู่รามัญมณี (หลังเก่า)

ศาลาหลวงปู่รามัญมณี (หลังใหม่)

พระรามัญมณี (มะลิ ปันติโต) หรือหลวงปู่รามัญมณี ผู้ก่อตั้งโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนีบำรุง” เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๔๗๖

ศาลาหลวงปู่รามัญมณีหลังแรก

สร้างเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๓ งบประมาณจากชาวบ้านร่วมกันออกค่าใช้จ่าย ในก่อสร้างและรูปหล่อหลวงปู่ รวมเป็นเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาทถ้วน)

ศาลาหลวงปู่รามัญมณีหลังปัจจุบัน

สร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๓ โดย พล.ต.ต.คำรณวิทย์ รูปกระจำจ รองผู้บัญชาการ ตำรวจภูธร ภาค ๑ ศิษย์เก่าโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนีบำรุง”

ศาลเจ้าพ่อดอนปิจุ

พื้นที่ดั้งเดิมของโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” เป็นป่าสะแก ชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นคนไทยเชื้อสายรามัญ การสร้างศาลเจ้าพ่อดอนปิจุแต่เดิมมี ๑-๒ หลัง ไม่ระบุได้ว่าสร้างมาเมื่อปี พ.ศ. ไต เพราะศาลมีมาพร้อมคู่กับชุมชนบางหลวงมาตั้งแต่ยังเป็นป่าสะแก ส่วนที่เรียกว่า ศาลเจ้าพ่อดอนปิจุ นั้นคำว่า “ดอนปิจุ” เป็นภาษามอญ เรียกแทนศาลเจ้าพ่อทุกหลังที่อยู่ที่นี่ โดยใช้คำว่า “เจ้าพ่อดอนปิจุ” ซึ่งแต่ละศาลจะมีชื่อเรียกดังนี้

๑. ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ๒. ศาลเจ้าพ่อหนุ่ม ๓. ศาลเจ้าพ่อดำ

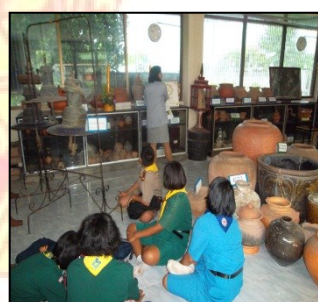
๔. ศาลเจ้าพ่อปู่ท้อป ๕. ศาลเจ้าพ่อบางสะแก ๖. ศาลเจ้าพ่อไ้ ๗. ศาลเจ้าที่

ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเมืองปทุมธานี

พิพิธภัณฑ์โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนีบำรุง”

ครูทองคำ พันนัทธิ

บรรยากาศการเรียนการสอน

ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๕๒๙ โดยการริเริ่มของ **นายทองคำ พันนัทธิ** อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนีบำรุง” ท่านเป็นผู้ที่มีความสนใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้สืบค้นรวบรวมวัตถุสิ่งของที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งมีผู้มอบให้ สำหรับกิจกรรม พิพิธภัณฑ์สถานในระยะเริ่มก่อตั้งจัดแสดงในอาคารโรงฝึกงานหลังเก่า วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นศูนย์ภูมิปัญญาท้องถิ่น แสดงวิถีชีวิตในท้องถิ่นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปทุมธานี กับพื้นที่ใกล้เคียงและความเชื่อในพิธีกรรมท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ได้มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมของศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเมืองปทุมธานี จนเป็นที่รู้จักในหมู่ สาธารณชน ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศให้พิพิธภัณฑ์สถานของโรงเรียน เป็นศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเมือง จังหวัด ปทุมธานี

ปี พ.ศ.๒๕๓๓ อาคารทำการของพิพิธภัณฑสถานโรงเรียน ย้ายไปที่ห้องหมวดวิชาสังคมศึกษาเป็นการชั่วคราว เนื่องจากพื้นที่ทำการเดิมถูกจัดสร้างเป็นอาคารเรียนหลังใหม่ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๓๘ นางพิสวาส ยุติธรรมดำรง ผู้อำนวยการโรงเรียน ในขณะนั้น ได้ขออนุญาตกรมสามัญศึกษาต่อเติมอาคารเรียน เพื่อเป็นที่ทำการของศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเมืองปทุมธานี พิพิธภัณฑสถานโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” และกิจการของศูนย์ดำเนินสืบมาจนถึงปัจจุบัน แต่เนื่องจากในปี พ.ศ.๒๕๕๔ จังหวัดปทุมธานีเกิดเหตุการณ์มหาอุทกภัย โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” ได้รับผลกระทบอย่างมาก ทำให้ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเมืองปทุมธานี ได้รับผลกระทบดังกล่าวด้วย สิ่งของที่อยู่ภายในห้องจัดแสดงได้รับความเสียหายอย่างมาก ปัจจุบันโรงเรียนกำลังดำเนินการซ่อมแซม เพื่อจัดทำทุกสิ่งทุกอย่างภายในห้องพิพิธภัณฑสถานให้อยู่ในสภาพที่ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ และเยี่ยมชมได้

ลักษณะการจัดแสดงภายในศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเมืองปทุมธานี

ภูมิปัญญาในท้องถิ่นจัดแสดงผลผลิตในท้องถิ่นปทุมธานี
อาทิ ภาชนะดินเผาประเภทตุ่มสามโคก หม้อน้ำ อิฐแปดรู เครื่องจักสาน เป็นต้น

วิถีชีวิตในท้องถิ่นจัดแสดงสิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ของชาวปทุมธานี
อาทิ เครื่องเงิน เครื่องทองเหลือง เครื่องไม้ฉลุ ฯลฯ

ภาชนะดินเผาเคลือบที่ผลิตจากจีน

ตะเกียงผลิตจากประเทศในยุโรป

ความสัมพันธ์ระหว่างปทุมธานี กับพื้นที่ใกล้เคียงจัดแสดงด้วยสิ่งของเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการรับวัฒนธรรมจากภายนอก เช่น เครื่องแก้วจากยุโรป ภาชนะดินเผาเคลือบที่ผลิตจากจีน ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ ตะเกียงที่มีแหล่งผลิตจากประเทศในยุโรป รูปทรงต่างๆ กัน เป็นต้น

พระพุทธรูปเก่าแก่

โลงศพมอญ

ความเชื่อในพิธีกรรมประจำท้องถิ่นจัดแสดงวัตถุโบราณที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในพิธีกรรมที่พบในจังหวัดปทุมธานี อาทิ พระพุทธรูป พระเครื่อง พระพิมพ์ เสือยันต์ โลงศพมอญ

เครื่องปั้นดินเผาที่ขุดพบที่เมืองโบราณเมืองสามโคก บริเวณทิศเหนือฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ที่เรียกว่า “ทุ่งพญาเมือง” มีเมืองโบราณ กำแพง และคูเมือง ล้อมรอบสี่ด้าน ซึ่งเป็นกำแพงดิน ปัจจุบันยังมีร่องรอยให้เห็นเด่นชัด ได้เก็บรักษาไว้ที่ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง”

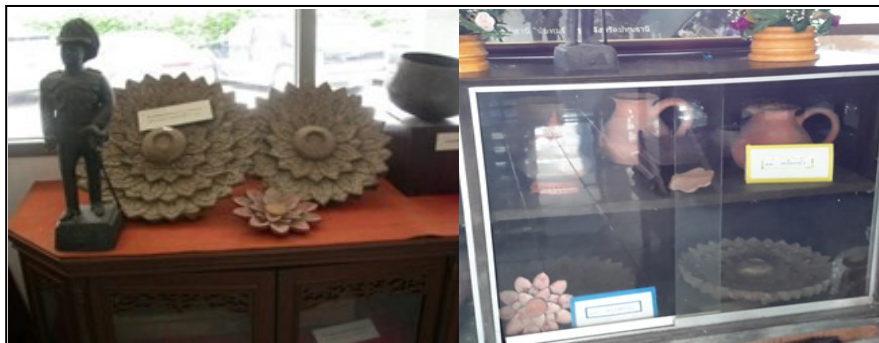
หม้อข้าวแยะแบบต่างๆ ตั้งแต่ยุคสุโขทัยถึงรัตนโกสินทร์

หม้อตาลหลายแบบ เริ่มตั้งแต่ยุคสุโขทัย ถึงยุครัตนโกสินทร์

หินดูสำหรับใช้ตกแต่งเวลาปั้นหม้อและไม้สีกแกะเป็นลายต่างๆ
ใช้เป็นแบบพิมพ์ เครื่องปั้นดินเผาให้เป็นลวดลายที่สวยงาม

กล้องยาสูบ ลวดลายอินเดีย กำไลโลหะ เบ้าหลอมทอง
กระตูกกรามช้าง และหอยนางรมยักษ์ที่นำมาจาก
สุสานสำนักสงฆ์วัดเจติยหอย ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว

พระเครื่องสมัยต่างๆ เต็มทั้งสองชั้น ส่วนชั้นล่างมีผ้ายันต์ สมุดข่อย
โบราณลงรักปิดทอง ซึ่งนับวันจะหาดูได้ยากเข้าทุกที

เรือโบราณ

ข้อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ทำด้วยไม้สัก

โลงศพของชาวมอญ (หลวงปู่ตัน)
วัดบางหลวง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ประเพณีวิถีชีวิตของชาวมอญจะยึดถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด เช่น พิธีกรรมเกี่ยวกับการตายควรทำให้ถูกต้องไม่เช่นนั้นอาจจะทำให้เกิดความวุ่นวายในครอบครัวนั้นๆ ได้ การที่ต้องประดิษฐ์โลงศพมอญ ก็เพื่อยึดถือเป็นประเพณีที่ทำกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ สำหรับโลงศพที่ใส่ในวันที่ทำการ฀าปนกิจจะต้องต่อขึ้นมาเอง ไม่ซื้อโลงศพสำเร็จรูปมาใส่ โดยทำเป็นรูปทรงสามเหลี่ยมด้านข้างทั้ง ๒ ข้าง และประดับลวดลายด้วยกระดาษสีตามความคิดของแต่ละคนเพื่อให้ดูสวยงาม เรียกว่า “โลงมอญ” ซึ่งใช้เวลาทำไม่นาน เพราะมีเวลาน้อย ส่วนโลงมอญที่จัดทำแบบสวยงามและรายละเอียดของสีสันทันประดับตกแต่งโลงนั้นจะทำกันมากในงานศพพระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ ในสมัยก่อนจะใช้เวลาประมาณ ๑ เดือนในการทำแต่ละลูก สำหรับโลงศพมอญที่ใช้ในงานศพพระภิกษุ จะมีหลังคาซึ่งจะเหมือนปราสาท และมียอด ๑-๓ ยอดแล้วแต่สมณศักดิ์ โดยเฉพาะการที่จะขึ้นยอดปราสาทแต่ละครั้ง จะต้องทำพิธีบวงสรวง โดยจัดเครื่องเช่น ไห้ว ดั่งนี้ หัวหมู บายศรี ขนมต้มขาว ต้มแดง กล้วยน้ำว้าหวีงาม มะพร้าวอ่อน อาหารคาวหวาน ๑ ชุด ค่าครู ชันน้ำมันต์ เป็นต้น

อาคารเรียนและแหล่งเรียนรู้ในปัจจุบัน

พระพุทธรูปวิโมกข์

พระพุทธรูปปางลีลา

อาคารเรียน ๑

อาคารเรียน ๒

อาคารเรียน ๓

อาคารเรียน ๔

หอประชุม

โรงฝึกงานช่างอุตสาหกรรมและคหกรรม

สวนพุทธศาสตร์

อาคารไทย-ญี่ปุ่น

เรือนหนังสือรูปกระจ่าง

สวนมงคล

ศาลาจกกล

บ้านพักครู และศาลเจ้าที่

สนามฟุตบอล

สนามกีฬาอเนกประสงค์

๔. วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

งานประจำปีศาลเจ้าพ่อดอนปิจู

งานประจำปี “ศาลเจ้าพ่อดอนปิจู” จัดขึ้นใน วันแรม ๔ ค่ำ เดือน ๔ คนไทยเชื้อสายรามัญของชุมชนบางหลวงจะเข้ามาร่วมพิธีเป็นประจำทุกปี โดยการกราบไหว้ใช้ธูปไหว้ที่ศาลหลักเมืองเพียงศาลเดียว เพราะ คำว่า “เจ้าพ่อดอนปิจู” ซึ่งจะเป็นคำรวมของทุกศาล ธูปที่ใช้จำนวน ๗ ดอก หรือ ๙ ดอก สิ่งของที่ชาวบ้าน นิยมนำมากราบไหว้หลังจากได้บนบานศาลกล่าวกับเจ้าพ่อไว้ เมื่อสำเร็จจะนำสิ่งของมาแก้บน โดยของที่ใช้แก้บนส่วนมาก ได้แก่

๑. มะพร้าวอ่อน	๒. กล้วยน้ำว้าว้างาม	๓. เหล้า	๔. ไก่ต้ม
๕. หมากพลู บุหรี่	๖. ผลไม้	๗. พวงมาลัย	

พิธีไหว้ครู ครอบครู-ดนตรีไทยและนาฏศิลป์

การไหว้ครู ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด จะดำเนินการไหว้ครู ครอบครู ดนตรีไทย และนาฏศิลป์เป็นประจำทุกปี ในวันพฤหัสบดีที่ ๒ ของเดือน ๙ ประมาณเดือนสิงหาคม และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเป็นประเพณี แสดงความเคารพครูด้วยการจัดหาเครื่องสังเวद्य เครื่องกระยาบวช เครื่องเช่น ดอกไม้ ธูป เทียน บูชาครู เพื่อขอขบารมีครู ช่วยคุ้มครองศิษย์ เป็นการมอบตัวเข้าเป็นศิษย์ ขอเป็นผู้สืบทอดศิลปะ เป็นวันรวมพลังความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของศิษย์ดนตรีนาฏศิลป์ทุกรุ่น ทุกระดับชั้น ที่พร้อมใจกันจัดพิธีเพื่ออัญเชิญครูมาให้ศิษย์คารวะ และแสดงความกตัญญูกตเวทิตา เป็นการน้อมจิตรำลึกพระคุณครูบาอาจารย์ ผู้ซึ่งประสิทธิประสาทความรู้ทางดนตรีไทย และนาฏศิลป์ให้ทั้งครู ในปัจจุบัน และครูที่ล่วงลับไปแล้ว ในฐานะศิษย์ เป็นการรักษาประเพณีอันดีงามให้คงอยู่เป็นวิถีปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงความเคารพต่อเทพผู้บรมครู แห่งศิลปะการแสดงทั้งมวล พร้อมใจกันปวารณาตนรับการถ่ายทอด เพื่อจะได้มีความรู้ติดตัวสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ตนเอง

ขั้นตอนการไหว้ครู ประกอบด้วย จุดธูปเทียนบูชาครู ครูผู้ประกอบพิธี อ่านโอองการเชิญครูต่างๆ ดนตรีไทยบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ แต่ละเพลงตามที่ครูผู้ประกอบพิธีจะเรียก และกล่าวถวายเครื่องเช่นสังเวยที่ได้จัดมา เสร็จแล้วกล่าวลาเครื่องเช่นสังเวย ผู้มาร่วมงานรำถวายเพื่อบูชาครู นิยมรำเพลงช้า – เพลงเร็ว เพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงบางเพลง ครูผู้ประกอบพิธี ทำพิธีครอบให้ศิษย์ที่มาร่วมงาน ลูกศิษย์นำขันกำนล มีดอกไม้ ธูปเทียน ผ้าเช็ดหน้าขาว เงินกำนล ครู ๒๔ บาท ผู้ที่ได้รับครอบถือเป็นศิษย์ที่มีครูแล้ว ครูผู้ประกอบพิธีจะเจิมหน้าผาก ประพรมน้ำมนต์ พร้อมให้ของที่ระลึก และกล่าวอวยพรให้กับศิษย์ทุกคนที่เข้าพิธีไหว้ครู ศิษย์ทุกคนจะรำส่งครู ซึ่งนิยมรำโปรยข้าวตอกดอกไม้เพื่อความ เป็นสิริมงคลต่อไป

๕. ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

คณะนักแสดงพื้นบ้านกลองยาวพระราชทาน

ครูรัชชัย พวกดี และครูวิไลลักษณ์ มะโนแสน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นผู้ก่อตั้งคณะนักแสดงพื้นบ้านโดยเน้นกลองยาวเป็นหลัก การแสดงที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้นในแต่ละชุดนั้น ได้ประดิษฐ์และจัดเป็นชุดการแสดงที่นำการแสดงโบราณมาประยุกต์ เข้ากับการแสดงในสมัยใหม่ ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมาก ได้รับรางวัลมากมาย โดยเปิดสอนนักเรียนในรายวิชาเพิ่มเติม และสามารถออกแสดงเผยแพร่ ตามสถานที่ต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ในประเทศ เข้าร่วมงาน “มหกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้าน” และยังได้รับเกียรติให้เดินทางไปแสดงเผยแพร่ยังต่างประเทศ อาทิ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และจีน

รางวัลความภาคภูมิใจ

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้รับถ้วยรางวัลพระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประเภทกลองยาวประยุกต์

ในปี ๒๕๔๔ ชนะเลิศการประกวดกลองยาวระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาแห่งประเทศไทย ณ เมืองทองธานี ประเภทประกอบลีลา

ในปี ๒๕๔๘ ชนะเลิศการประกวดกลองยาว ภาคกลาง

ในปี ๒๕๕๖ ชนะเลิศสถานศึกษาดีเด่นทางวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย และพื้นบ้าน

ประดิษฐ์ธงตะขาบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยครูรัชชัย พวกดี บูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ โดยครูลมัย รูปโหม และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยครูภาวดี แก้วเหลา ได้จัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการประดิษฐ์ทำธงตะขาบจากวัสดุเหลือใช้ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น วิธีทำใช้ผ้าแดงกว้างประมาณ ๑ เมตร ยาวประมาณ ๔ เมตร เอาไม้ไผ่ยาวประมาณ ๑.๒๐ เมตร ผ่าเป็นซี่ๆ นำผ้าขาวมาพันทุกซี่ แล้ววางลงบนผ้าแดงเป็นคู่ๆ รวม ๑๐ คู่ด้วยกัน กระดาษให้ห่างกันพอประมาณนับได้ ๙ ช่องของผ้าแดงแล้วเอาเชือกขนาบทั้งสองข้าง เอาริมห้าหุ้มเชือกเย็บซี่ไม้ไผ่ที่พันด้วยผ้าขาวจำนวน ๑๐ คู่ให้ติดกับผ้าแดงทุกอันสมมุติเป็นตะขาบรวมขาทั้งสองข้างเป็น ๔๐ ขา ทั้งนี้ไม่นับส่วนหัวและหาง แต่ส่วนหัวนั้นจะทำได้ด้วยไม้ไผ่ จักเป็นเส้นๆ แล้วสานเป็นตะแกรงแบบตาตะกร้อ ทำขอบคล้ายขอบกระดิ่ง ดัดให้คล้ายหัวตะขาบและหางตะขาบ เสร็จแล้วเอาผ้าแดงหุ้มด้านหัวตอนบน ส่วนตอนล่างที่จะเป็นส่วนหางจะหุ้มด้วยผ้าสีขาว ทั้งหัวและหางจะทำอย่างเดียวกัน ส่วนไม้ที่ทำเป็นลำตัวนั้นส่วนปลายทั้งสองข้างจะมีธงสีขาวเล็กๆ เป็นรูปสามเหลี่ยมเย็บติดไว้ ดูแล้วจะมีลักษณะเป็นตีนตะขาบ ส่วนที่ลำตัวนั้นจะเจาะผ้าให้เป็นช่องไว้สำหรับให้ลมผ่านเพื่อสะดวกเวลาแขวน ส่วนการประดิษฐ์ตกแต่งจะให้สวยงามอย่างไร ก็แล้วแต่ความพอใจของผู้จัดทำ

ความเชื่อในประเพณีแห่ธงตะขาวยังมีท่านผู้ใหญ่เล่าต่อกันมาว่า ในสมัยโบราณ จะใช้ลานบ้าน ปักหลักหัวท้ายแล้วเอาธงตะขาบซึ่งไว้ทำปะรำพิธี อาราธนาพระสงฆ์มา เจริญพระพุทธมนต์ตอนเย็น พอรุ่งเช้าชาวบ้านจะนำอาหารข้าวขัน แกงโก๋ มาตักบาตร ทำบุญเลี้ยงพระกัน ถือเป็นการปิดเสนียดจัญไรในหมู่บ้าน และด้วยอำนาจบารมีแห่ง ธงตะขาบ จะเป็นการนำความมีโชคชัย ความสุขสวัสดิมาสู่ทุกคนในหมู่บ้าน จากนั้นตก เวลาบ่ายพวกหนุ่ม สาว ผู้เฒ่าผู้แก่จะออกมาช่วยกันถือธงตะขาบข้างละ ๘ คน ด้านหัว อีก ๑ คน (เป็นชาย) แห่เป็นกระบวนไปที่วัด เพื่อจะชักธงนี้ขึ้นสู่ยอดเสาหงส์ บางคนมีความศรัทธาอย่างแรงกล้าถึงกับตัดผมของตัวเองผูกติดไว้กับธงตะขาบ เพื่อเป็นพุทธบูชา อีกด้วย และก่อนที่จะชักธงขึ้นสู่ยอดเสาหงส์นั้น มีการกล่าวคำบูชา ประเพณีแห่ ธงตะขาบเป็นกุศโลบายการถวายเป็นการทำความดีอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ เชื่อกันว่าธงที่แขวนสายเพราะแรงลมเป็นการบอกรับบุญกุศลของบรรพบุรุษ และช่วยให้ ผู้ล่วงลับได้ขึ้นสวรรค์ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้คนในสังคมได้ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินกิจกรรม เพื่อสืบทอดประเพณีให้คงอยู่สืบไป

“บวร” สามสัมพันธ์ บ้าน วัด โรงเรียน

คำกล่าวที่ว่า “วัดจะดีมีหลักฐานเพราะบ้านช่วยบ้านจะสวยเพราะมีวัดค้ำค้ำ” บ้านกับวัดผลัดกันช่วยก็อวยชัย ถ้าขัดกันก็บรลัยทั้งสองทาง” ดังนั้น บ้าน คือ ชุมชน บางหลวง วัด คือ วัดบางหลวง โรงเรียน คือ โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” ได้จัดกิจกรรมโครงการมากมายเพื่อ อุปถัมภ์ คำชู ทำนุบำรุงพระศาสนา บ้านก็มีวัดคอยให้สติ เตือนใจ รวมทั้งจิตวิญญาณและมีโรงเรียนคอยสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน โรงเรียน มีวัด ที่ให้การสนับสนุน อบรมสั่งสอนในศีลธรรม และมีบ้านที่คอยให้การสนับสนุน ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยอาจเป็นครูภูมิปัญญา ให้ความรู้ใน เรื่องที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นนั้นๆ และกรรมการสถานศึกษามีพระสงฆ์ มีผู้นำชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานในโรงเรียน บวร คือการรวมตัวของ บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อ ความเจริญอกงาม บ่งบอกถึงวัฒนธรรมอันจะเกิดจากความดีงามของคนทุกคนที่จะ ร่วมกันพัฒนาทั้งสามสิ่งไปพร้อมๆ โดยจัดกิจกรรมดังนี้

แห่เทียนพรรษา

เวียนเทียนวันวิสาขบูชา

อบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน

ทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่

สอบธรรมศึกษา

เรียนพระพุทธศาสนา

เทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติฯ

ทอดผ้าป่าการศึกษา

ประดิษฐ์เครื่องแขวนดอกไม้ไทย

ประดิษฐ์พวงมโหตร

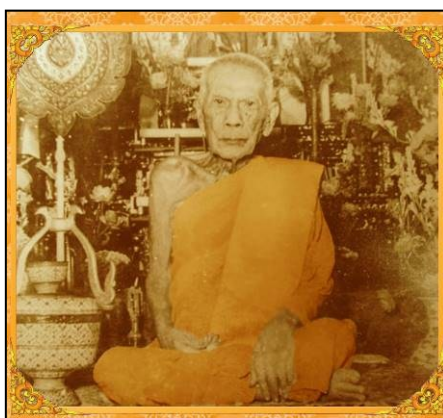
พับดอกไม้จากใบเตย

พับเหรียญโปรยทาน

๖. บุคคลสำคัญ

ท่านเจ้าคุณรามัญมุนี (มะลิ ปั่นติโต)
ผู้ก่อตั้งโรงเรียนปทุมธานี “นันทมุนีบำรุง”

นามเดิม มะลิ วันทา เป็นบุตรของนายโด้ด และนางมั่ง วันทา เกิดวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๐๙ ภูมิลำเนาเดิม อยู่บ้านน้ำวน ตำบลบางเตือ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี บรรพชาเป็นสามเณร เมื่ออายุ ๑๓ ปี อุปสมบทเป็นพระภิกษุ อายุ ๒๐ ปี เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๒๙ ณ วัดบางหลวง พ.ศ. ๒๔๓๖ ได้รับสมณศักดิ์เป็นเจ้าคุณรามัญมุนี (มะลิ ปั่นติโต) มรณภาพ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๔๙๖

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

ในปี พ.ศ. ๒๔๓๖ พระรามัญมุนี (มะลิ ปั่นติโต) ได้ย้ายโรงเรียนจากวัดบางหลวง ไปสร้างที่วัดบางหลวงนอกอยู่คนละฝั่งคลองบางหลวง และตั้งชื่อว่า โรงเรียนปทุมธานี “นันทมุนีบำรุง” ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๖ เปิดทำการสอน เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๖ เป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนและสนับสนุนส่งเสริมทางการศึกษาให้กับโรงเรียนและชุมชนในท้องถิ่น

นายทองคำ พันนัทธิ

ศิลปินดีเด่นจังหวัดปทุมธานี พ.ศ.๒๕๔๒ สาขาวรรณศิลป์ (สารคดีพื้นบ้าน)

นายทองคำ พันนัทธิ ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๔๗๕ ที่จังหวัดปทุมธานี มีเชื้อสายมอญ เป็นผู้แตกฉาน ในสาขาวิชาต่างๆ มากมาย อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” ผู้ริเริ่มก่อตั้งพิพิธภัณฑ์สถานของโรงเรียน เป็นศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ท่านมีทัศนคติและมองความเคลื่อนไหวของจังหวัดปทุมธานี ด้วยความเป็นห่วงหูกหลานในท้องถิ่นของตน จึงคิดค้นหาวิธีการต่างๆ ด้วยการใช้สื่อจากงานเขียน เพื่อให้ได้เข้าใจ ดังคำกล่าวที่สะท้อนให้เห็นถึงความรักในท้องถิ่นและเห็นคุณค่าทาง วัฒนธรรมอย่างชัดเจน “ผมเป็นห่วงแผ่นดินปทุม ทำอย่างไรที่จะช่วยจรรโลงสิ่งที่ งดงามตรงนี้ให้อยู่ได้ ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง ผู้รู้ และลูกหลานปทุมเท่านั้น จะช่วยได้ เพียงขอให้รู้คุณค่าของแผ่นดินปทุมเท่านั้น”

ความรู้/ความสามารถ/ภูมิปัญญา

ในปี พ.ศ.๒๕๔๐ ได้รับการเชิดชูยกย่องเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาวรรณศิลป์ (สารคดีพื้นบ้าน) และในปี พ.ศ.๒๕๔๒ ได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปิน ดีเด่นจังหวัดปทุมธานี สาขาวรรณศิลป์ (สารคดีพื้นบ้าน)

ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานีคนแรก ประธานชมรมอนุรักษ์มรดกไทย จังหวัดปทุมธานี ผลงานการประพันธ์หนังสือมากมาย เช่น ประวัติเมืองสามโคก-ปทุมธานี ๒๕๑๔ ความรู้เกี่ยวกับเมืองปทุมธานี ๒๕๒๗ ประเพณีไทยรามัญ

นายรัชชัย พวกดี

ครูผู้สืบสานดนตรีพื้นบ้านกลองยาวภาคกลาง

ครูรัชชัย พวกดี เกิดวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕ อาชีพราชการครู ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ สังกัดโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” ภูมิลำเนา จังหวัด ปทุมธานี บ้านเลขที่ ๔๖/๑ ถนนเทศบาลบำรุง ตำบลบางปรอก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ความรู้/ความสามารถ/ภูมิปัญญา

ครูสอนวิชาดนตรีไทย โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” จังหวัดปทุมธานี และเป็นผู้ก่อตั้งวงกลองยาวนักเรียนโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” และเปิดสอน นักเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนได้รับถ้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การประกวดกลองยาวชิงแชมป์ประเทศไทย ณ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นผู้ประดิษฐ์ชุดการแสดงพื้นบ้านรามัญ “ชุดระบำ กุหลาบมอญ” ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาคกลาง และระดับประเทศ ประดิษฐ์ ชุดการแสดงกลองยาว “ชุดระบำกลองยาว” “ชุดระบำรามะนา” “ชุดผีตาโขน” “ชุดมหรหรรณกลอง” “ชุดโหมโรงกลองยาวประยุกต์” “ชุดการเล่นเด็กไทย” “ชุดกลองยาวอาเซียน” และเข้าร่วมการแสดงงานมหกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้าน และนานาชาติทั้งในประเทศ และต่างประเทศอีกมากมาย

สรุปเรื่องราวสำคัญ

โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” เป็นโรงเรียนที่เก่าแก่มีเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมาเป็นระยะเวลายาวนาน ก่อตั้งโดยท่านพระครูรามัญมณี (มะลิ ปั่นทิโต)

ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ระดับมัธยมศึกษาขนาดกลาง ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และเป็นโรงเรียนต้นแบบ ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนในฝัน โรงเรียนดีประจำอำเภอ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕

การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น จนได้รับถ้วยรางวัลพระราชทานของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปี ๒๕๔๓ ประเภทกลองยาว ประยุกต์ อันเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และการแสดงโบราณมาประยุกต์ เข้ากับการแสดงในสมัยใหม่ จนได้รับรางวัลหลายอย่าง เผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านทั้ง ในประเทศและต่างประเทศมากมาย จนเป็นที่รู้จักถึงชื่อเสียงกลองยาวโรงเรียนนั้นกันอย่าง กว้างขวาง

โบราณสถานและแหล่งเรียนรู้ ที่สำคัญ คือ ศาลาหลวงปทุมธานี ศาลเจ้าพ่อ ดอนปิจุ้ ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเมืองปทุมธานี พิพิธภัณฑ์โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” แสดงภูมิปัญญาในท้องถิ่นจัดแสดงวัตถุโบราณในท้องถิ่นปทุมธานี อาทิ เช่น ภาชนะดินเผา ประเภทตุ่มสามโคก หม้อน้ำ อิฐแปดรู เครื่องจักสาน โลงศพมอญ

วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น งานประจำปีศาลเจ้าพ่อดอนปิจุ้ พิธีไหว้ครู ครอบครัว-ดนตรีไทยและนาฏศิลป์ และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของคณะ นักแสดงพื้นบ้านกลองยาวประยุกต์ การประดิษฐ์ธงตะขาบ กิจกรรมบวร บ้าน วัด โรงเรียน

บุคคลสำคัญท่านเจ้าคุณรามัญมณี (มะลิ ปั่นทิโต) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” ส่งเสริมทางการศึกษาให้กับโรงเรียนและชุมชนในท้องถิ่น ท่านอาจารย์ใหญ่ทองคำ พันนัทธิ ศิลปินดีเด่นจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๔๒ สาขาวรรณศิลป์ (สารคดีพื้นบ้าน) ผู้ริเริ่มก่อตั้ง พิพิธภัณฑ์สถานของโรงเรียน เป็นศูนย์ วัฒนธรรมอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และครูวัชชัย พวกดี ครูผู้สืบสานดนตรีพื้นบ้าน กลองยาวภาคกลาง

คำศัพท์น่ารู้

ขนมต้ม	หมายถึง	ขนมเก่าแก่สมัยสุโขทัยใช้ในพิธีบวงสรวงสังเว
เงินกำนล	หมายถึง	เงินใส่ในพานไหว้ครู
ช่อฟ้า	หมายถึง	ช่อตัวไม้ที่ติดอยู่บริเวณหน้าจั่ว รูปเหมือนหัวนาชู ขึ้นเบื้องบน
ใบระกา	หมายถึง	ไม้สลักหรือรูปปั้นเป็นครีป ๆ หรือลวดลายต่าง ๆ ติดกับตัวลายองระหว่างช่อฟ้ากับหางหงส์
ปะรำ	หมายถึง	สิ่งปลูกสร้างที่ทำขึ้นชั่วคราว มีเสา หลังคาแบน ดาดด้วยผ้าหรือวัสดุอื่น
ฯพณฯ	หมายถึง	อ่าน พะ-นะ-ท่าน ย่อจากพ่อเหนือหัวเจ้าท่าน ใช้นำหน้าชื่อตำแหน่งข้าราชการระดับสูง
สะแก	หมายถึง	ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง
เสนียด	หมายถึง	สิ่งที่ไม่เป็นสิริมงคล
หม้อตาล	หมายถึง	หม้อใส่น้ำตาลโตนด และน้ำตาลมะพร้าว รูปคล้าย หมวกเก็บหางยแต่ย่อมกว่า
อัตลักษณ์	หมายถึง	ผลผลิตของผู้เรียนปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา

คำถามท้ายเล่ม

คำสั่ง จงทำเครื่องหมาย **X** ทับคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. สถาบันใดมีหน้าที่อบรมปลูกฝังระเบียบทางสังคมแก่สมาชิก
 - ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันครอบครัว
 - ง. ถูกทุกข้อ
๒. ข้อใดเป็นลักษณะทั่วไปทางภูมิศาสตร์ของปทุมพันธ์ที่ฉันรัก
 - ก. ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่
 - ข. ใกล้พุทธศาสนสถาน คือ วัดบางหลวง
 - ค. ใกล้สถานที่ราชการสำคัญ คือ ศาลากลาง
 - ง. ใกล้ชุมชนเมืองขนาดใหญ่มีห้างสรรพสินค้า
๓. บุคคลสำคัญที่มีคุณประโยชน์ต่อปทุมพันธ์ที่ฉันรัก
 - ก. พระธัมมชโย
 - ข. เจ้าคุณพระรามัญมุนี
 - ค. สมเด็จพระพุฒาจารย์โต
 - ง. สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก
๔. อัตลักษณ์ของโรงเรียนตรงกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการข้อใด
 - ก. กตัญญูต่อพ่อแม่ ครูบาอาจารย์
 - ข. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - ค. ซื่อสัตย์เสียสละอดทนมีอุดมสมบูรณ์
 - ง. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
๕. นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติตอนเช้าถือเป็นวัฒนธรรมประเภทใด
 - ก. ทางวัตถุ
 - ข. ทางจิตใจ
 - ค. ทางจารีตประเพณี
 - ง. ทางภาษา และวรรณคดี

๖. ภูมิปัญญาที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของลูกนันทคืออะไร
 - ก. ลิเก
 - ข. ลำตัด
 - ค. กลองยาว
 - ง. วงดนตรีลูกทุ่ง
๗. ใครปฏิบัติตามเอกลักษณ์โรงเรียน
 - ก. จุ่มไปวัดในวันพระ
 - ข. เก่งไหว้พ่อแม่ก่อนมาโรงเรียน
 - ค. น้อยใส่รองเท้าแตะไปโรงเรียน
 - ง. อ้อสวมหมวกนิรภัยขณะขับรถยนต์
๘. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชนรอบๆ โรงเรียนมากที่สุดคือ
 - ก. มีประชากรเพิ่มขึ้น
 - ข. มีการศึกษาที่สูงขึ้น
 - ค. การคมนาคมและการสื่อสาร
 - ง. การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ
๙. พ่อแม่ภูมิใจในตัวลูกถ้าลูกปฏิบัติตามข้อใด
 - ก. สอบได้คะแนนดี
 - ข. เก็บเงินให้ได้มาก
 - ค. ขยันและรับผิดชอบ
 - ง. แต่งตัวให้สวยทันสมัย
๑๐. วัฒนธรรมไทยต้องมีการอนุรักษ์ไว้ นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร
 - ก. เห็นด้วย เพราะวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่ดีงาม
 - ข. เห็นด้วย เพราะจะได้ดำรงความเป็นไทยสืบไป
 - ค. ไม่เห็นด้วย เพราะวัฒนธรรมไทยเริ่มล้าสมัยแล้ว
 - ง. ไม่เห็นด้วย เพราะควรจะรับวัฒนธรรมใหม่เข้ามาปรับใช้ตลอดเวลา

เฉลยคำถามท้ายเล่ม

๑. ตอบ ง

๒. ตอบ ข

๓. ตอบ ข

๔. ตอบ ง

๕. ตอบ ค

๖. ตอบ ค

๗. ตอบ ข

๘. ตอบ ก

๙. ตอบ ค

๑๐. ตอบ ข

ประเมินผลคะแนน		
คะแนน	ระดับ	ความพึงพอใจ
๘ - ๑๐	มาก	๓
๕ - ๗	พอใช้	๒
ต่ำกว่า ๕	ปรับปรุง	๑

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (๒๕๔๔). วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- คณะผู้วิจัยจัดทำโครงการศึกษาและส่งเสริมการรักท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (๒๕๕๑). CD ภูมิสังคมปทุมธานี.
- วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี : องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี.
- ทองคำ พันนัทธิ. (๒๕๒๑). ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ : สื่อการค้าเมืองปทุมธานี.
- ทองคำ พันนัทธิ. (๒๕๓๓). ปทุมธานีในอดีต. กรุงเทพฯ : จุฬารัตน์การพิมพ์.
- ทองคำ พันนัทธิ. (๒๕๓๔). จังหวัดปทุมธานี น้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดศาลเจ้า. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๖). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.

http://www.m-culture.in.th/moc_new/album/130216/

http://www.m-culture.in.th/moc_new/album/169377

http://www.m-culture.in.th/moc_new/album/170250

http://www.m-culture.in.th/moc_new/album/170173

<http://www.pathumnun.ac.th/main.html>

<http://www.stou.ac.th/Offices/rdec/nakornnayok/Main/OnlineExhibitions/Phatum/T.html>

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อ - นามสกุล
วัน เดือน ปีเกิด
ที่อยู่ปัจจุบัน

นางภาวดี แก้วเหลา
๑๔ เมษายน ๒๕๐๔
๑๘/๑๑ หมู่ ๒ ตำบลบางหลวง
อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

วุฒิการศึกษา
สถาบันการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน
สถานที่ทำงาน

การศึกษาศาสตรบัณฑิต สังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ครู วิทยฐานะชำนาญการ
โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง”
ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔

